

ASOCIACIJOS „ANTAKALNIEČIŲ BENDRUOMENĖ”

Antakalnio g. 17, Vilnius

Valstybinei kultūros paveldo komisijai

2022-03-08 Nr. SD 2022-03-08

Kopija

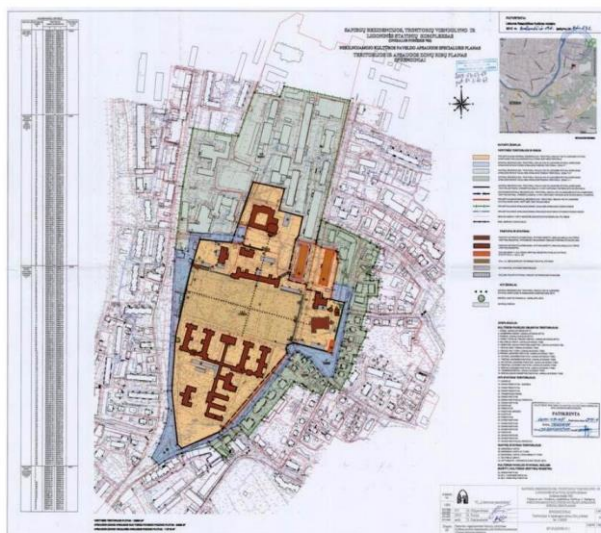
Vyriausybės atstovui Vilniaus ir Alytaus apskrityse

Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos

Siunčiama tik el. paštu

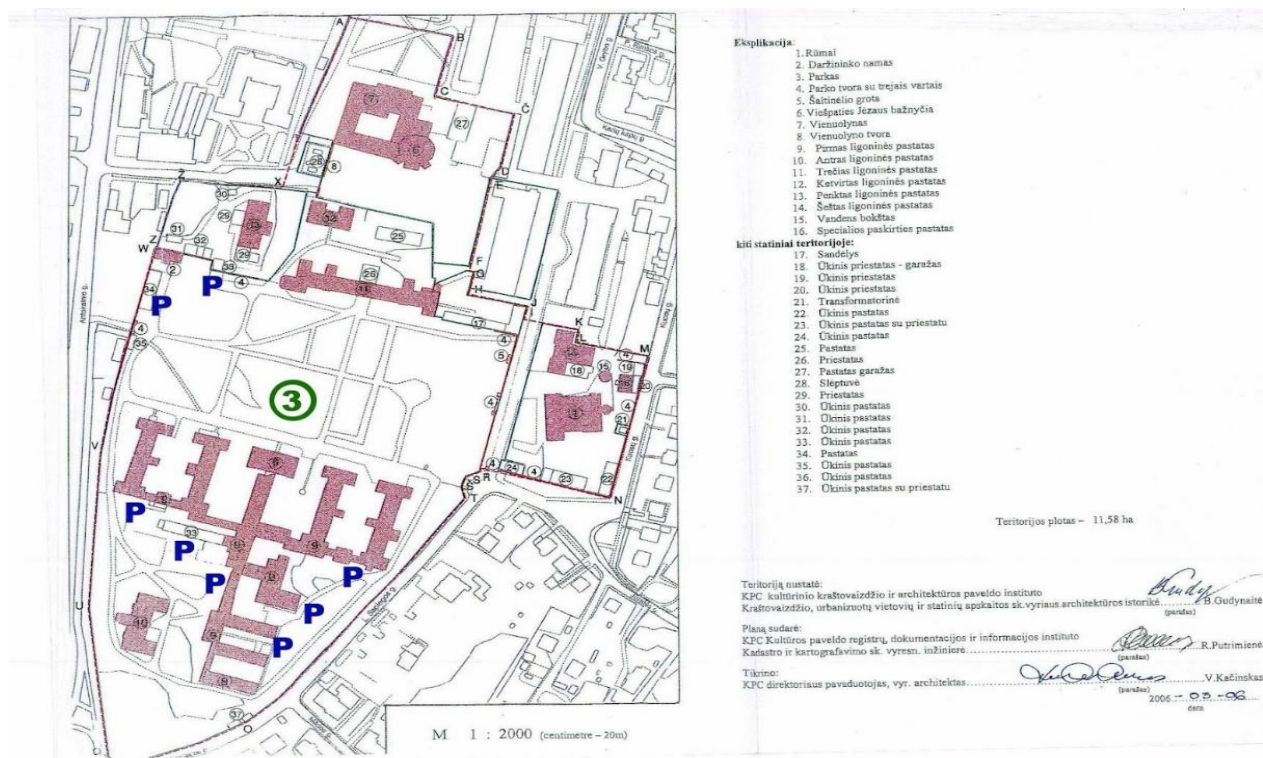
KREIPIMASIS DĖL VALSTYBINĖS REIKŠMĖS SAPIEGŲ PARKO

Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010-04-19 įsakymu Nr. 3V-232 „Dėl Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso (unikalus kodas Kultūros vertybių registre: 762) paskelbimo *valstybės saugomu kultūros paveldo objektu*“ patvirtinto Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano sprendiniuose *Sapiegų parkas yra išskirtas atskiru žymėjimu (1 paveikslas) ir jo teritorija atitinka Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso ir Sapiegų parko apibrėžtų teritorijos ribų plane nurodytą teritoriją.*

1 pav. Ištrauka iš Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso nekilnojamojo *kultūros paveldo apsaugos* specialiojo plano.

Vilniaus miesto savivaldybė bando įrodyti, kad *Sapiegų parku (taigi ir saugotina teritorija) laikytina ne visa Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso teritorija, bet tik šio komplekso dalis. (2 pav. Skaičiumi 3 pažymėta parko dalis).* Toks saugomo kultūros paveldo objekto skaidymas į atskiras dalis yra netoleruotinas. 2 pav. „P“ raidėmis pažymėta per pastaruosius keletą metų naujai įrengtos automobilių stovėjimo aikštelės valstybės saugomoje Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso teritorijoje.

2 pav.

Dar kartą pažymime, kad Valstybės saugomu kultūros paveldo objektu, patvirtinto Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano sprendiniuose yra visa Sapiegų rezidencijos, trinitorių vienuolyno ir ligoninės pastatų komplekso teritorija (LR kultūros ministro į s a k y m a s (Suvestinė redakcija nuo 2014-12-05 [DĖL SAPIEGŲ REZIDENCIJOS, TRINITORIŲ VIENUOLYNO IR LIGONINĖS STATINIŲ KOMPLEKSO \(unikalus kodas Kultūros vertybių registre: 762\) PASKELBIMO VALSTYBĖS SAUGOMU KULTŪROS PAVELDO OBJEKTU.](#) Visas dokumento tekstas: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.370934/asr>

Minėtame dokumente

SKLYPUI 2.1 (Sapiegų parkas) nustatytas *Autentiškos paskirties saugojimo režimas.*

SKLYPUI 2.2 (Sapiegų Ligoninės sklypo pietinė dalis) nustatytas *Tausojamojo naudojimo saugojimo režimas.* <...> c4 – apželdinimo ir dekoratyviniai elementai tvarkomi siekiant suformuoti

parko, sodo įvaizdį, remiantis tyrimų duomenimis. Šios parko dalies planas – laisvas, pritaikytas ramaus poilsio parko tipui. Remiantis dendrologinių tyrimų duomenimis, paliekamų medžių grupės, eilės, pavieniai medžiai išlieka kaip formuojantys erdves. Naujai sukurtos parko erdvės, turi sudaryti vieningą visumą su senosiomis. Sodinami medžiai – ne jaunesni kaip 18 -20 m amžiaus. Kiemeliuose galėtų atsirasti rekreacinės paskirties sodeliai su baroko želdinimo elementais. Medžiai tvarkomi pagal pateiktas dendrologinių tyrimų išvadas ir rekomendacijas, esančias aiškinamajame rašte. Medžius turi prižiūrėti aukštos kvalifikacijos specialistai. Taų dangos rekomenduojamos gruntinės, galimas lauko akmenų arba medžio dangų panaudojimas.

SKLYPUI 2.3 (Sapiegų Ligoninės sklypo šiaurinė dalis) nustatytas **Tausojamojo naudojimo saugojimo režimas**. <...> c4 – apželdinimo ir dekoratyviniai elementai tvarkomi siekiant suformuoti parko, sodo įvaizdį, remiantis tyrimų duomenimis. Tvarkant teritoriją siekiama atskleisti sunaikintus rūmų parko ir vienuolyno ansamblio kompozicinius ryšius, pažymėti buvusias reljefo formas, hidrografinius elementus. Būtina atlikti papildomus dendrologinius tyrimus, nusakančius medžių gyvybingumą ir stabilumą. Paruošti medžių priežiūros planus. Taų dangos rekomenduojamos gruntinės, galimas lauko akmenų, betono trinkelų arba medžio dangų panaudojimas.

Esame ne kartą raštu kreipęsi į Vilniaus miesto savivaldybę, deja, sulaukiame tik formalaus atsakymo. Jau kelis metus iš eilės stebime vis blogėjančią ir visuomenės pasipiktinimą keliančią situaciją parke, didėjančią parkavimo aikštelių skaičių ir automobilių srautus, pietinėje parko pusėje, iš visų pusių matomoje vietoje įrengtą šiukšliadėžių ir biotualetų eilę. Daugiau informacijos <http://www.antakalnieciai.lt/eismas/> . Surinkta pakankamai įrodymų, kad Savivaldybės sprendimai pažeidžia viešąjį interesą, prieštarauja teisės aktų reikalavimams, Savivaldybė eilę metų nesiima priemonių apsaugoti Gamtos paminklą – senąją liepą, išvaduojant ją nuo asfalto dangos.

Valstybinės institucijos (konkrečiai – Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos) neužtikrina tinkamos šio kultūros paveldo objekto apsaugos. Kasmet didėja reali parko sunykimo grėsmė: rėželiais suskirsytas Sapiegų parkas vis labiau praranda savo vertingąsias savybes, autentiškumą ir istoriškai susiklosčiusį parko vientisumą. Sapiegų rezidencija, Trinitorių vienuolynas ir ligoninės statinių kompleksas iš valstybės saugomo kultūros paveldo objekto virsta didele pastatus nuomojančių įstaigų darbuotojų automobilių parkavimo aikšteles jungiančia erdve (šiuo metu parke įrengtos 8 parkavimo aikštelės). *Antakalniečių bendruomenė ir gyventojai yra nusivylę ir apgauti, nes miesto meras R. Šimašius, susitikime su gyventojais, viešai pažadėjo, kad automobilių eismo Sapiegų parke nebus. Vėly Technologijų ir meno centro steigėjas Darius Žakaitis dar 2014-ais per susitikimą su antakalniečių bendruomene žadėjo: „Nebus čia mašinų, nes tai ne A klasės biurais, kur*

atvažiuoji, pasistatai mašiną po durim. Čia nebus taip, čia kitaip. Trys sustojimai iki Katedros, tai gal kaip nors. Su dviračiu ar su kuo nori, o jeigu netinka, tada rinkis kitą vietą. Mes jau su visais taip kalbam“, pilną vaizdo įrašą rasite: <https://youtu.be/h3VaFe0mgMk?t=2481> .

Viliamės, kad Vyriausybės atstovas, susipažinęs su Savivaldybės pozicija parko atžvilgiu, NŽT ir VšĮ Technologijų ir meno centro valstybinės žemės panaudos sutartimi, Tarybos sprendimu patvirtinta Vilniaus miesto savivaldybės ir VšĮ Technologijų ir meno centro parko pastatų nuomos sutartimi (<https://aktai.vilnius.lt/document/30247439>), įvertins esamą situaciją ir išsakys savo poziciją Vilniaus miesto Tarybai, siekiant valstybinio parko išsaugojimo.

Mūsų nuomone, pakanka įrodymų dėl Vilniaus miesto savivaldybės Tarybos 2014 m. spalio 8 d. sprendimo Nr. 1-2030 nesilaikymo, **abiem sutarties šalim užmiršus ir ignoruojant** Negyvenamųjų pastatų, statinių ir patalpų nuomos bei kito ilgalaikio materialiojo turto nuomos sutarties 4 priedo **VšĮ Vilniaus technologijų ir meno centro veiklos plano nuostatas**:<...> „Siekiant plėtoti viešąsias erdves Vilniaus mieste ir pritaikyti jas visuomenės poreikiams, Įstaiga ir jos dalininkai sutinka, kad pagrindinė parko teritorijos dalis būtų atvira Vilniaus miesto gyventojams ir svečiams. Įstaiga ir jos dalininkai įsipareigoja vieną iš išsinuomotų pastatų subnuomoti privačiam vaikų dienos centrui visam pastatų nuomos sutarties su Vilniaus miesto savivaldybe galiojimo laikotarpiui. Parko teritorijoje taip pat bus įrengti sporto aikštynai, transporto zona (oranžinių dviračių ir elektromobilių nuomos punktai), konferencijų centras ir daugelis kitų Vilniaus miesto gyventojams ir svečiams skirtų paslaugų“.

Sulaukėme nemažai valstybinių institucijų atsakymų į Vyriausybės atstovo paklausimus, tačiau matome, kad tai tik formalūs raštai, cituojantys teisės aktus, nematant būtinybės įvertinti esamą parko būklę po daugiau nei 7 metus trunkančios parko pastatų ir dalies valstybinės žemės nuomos. Mūsų manymu, veikla, kuri yra vykdoma kenkiant esamai aplinkai, privatizuojant viešą erdvę turi būti įvertinta, peržiūrėtos sudarytos sutartys, papildant jas punktais, reglamentuojančiais valstybinės žemės nuomuotojų teises valstybinės reikšmės parke ir pareigas bei sankcijas už jų nevykdymą.

Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos pranešė, kad kovo 15 dieną 10.00 val. planuojamas patikrinimas dėl kelio ženklų ir kelio užtvaro įrengimo. Nesuprantama, kodėl nenumatyta įvertinti ar laikomasi 2015 m. rugpjūčio 8 d. sutartyje (toliau - Sutartis) tarp Nacionalinės žemės tarnybos ir VšĮ technologijų ir meno centro Nr. 49SUN-44 –Ū (14.49.58) aptartų valstybinės žemės nuomos sąlygų. Sutarties 6 punktas nurodo specialias žemės ir miško naudojimo sąlygas: nekilnojamųjų kultūros vertybių teritoriją ir apsaugos zonas, saugotinus želdinius, augančius ne

miškų ūkio paskirties žemėje, gamtos paminklų apsaugos zonas. Ir kaip toks reikalavimas dera su sunkiasvoriu transportu, daugiau ne tris metus periodiškai atvykstančiu prie parko vidury išdėstytu šiukšliadėžių ir biotualetų per šimtametės liepos šaknis. Savivaldybė iki šiol neranda kito sprendimo (Seniūnijos pastatą pasiekti kitu keliu). Sutarties 7 punkte nurodytas reikalavimas <...> „*Laikytis sąlygų, kad privalomas individualus apsaugos reglamentas, kadangi Sapiegų rūmų kompleksas “ nekilnojamoji turto vertybė – G-246 (rūmai, daržininko namas, parkas ir tvora su 3 vartais) – vietinės reikšmės urbanistikos paminko UV96 teritorijoje, būtini konservavimo, restauravimo – atkūrimo darbai ir riboto naudojimo režimas“*. Sutarties 8 punkte <...> „*Žemės servitutai ir kitos daiktinės teisės*“: nurodyta, kad „*kelio servitutas - teisė važiuoti transporto priemonėmis (tarnaujantis)*“, kuri šiuo metu suprantama kaip pastatų nuomininko teisė reguliuoti užtvaramą ir leisti transporto eismą automobiliais į nuomojamus biurus atvykstantiems įstaigų darbuotojams (ar jie gali būti priskirtini grupei „tarnaujantis“?). Jų automobilių parkavimo patogumui, bendradarbiaujant su Savivaldybe, vejų vietose naujai įrengtos, išplėstos ir skalda užpiltos (išasfaltuotos) parkavimo aikštelės.

Todėl klausiamo: ***ar, sudarius sutartį su VŠĮ Vilniaus technologijų ir meno centru, nustoja galioti Sapiegų rezidencijai, Trinitorių vienuolynui ir ligininės statinių kompleksui, kaip valstybės saugomam kultūros paveldo objektui, taikomi reikalavimai, t.y. atsiranda galimybė organizuoti transporto eismą kaip ir bet kokiose, valstybės nesaugomose teritorijose? Kurių čia įstatymų viršenybė - savivaldybės ar valstybės? Kuo remiantis nustoja galioti Sapiegų rezidencijai, Trinitorių vienuolynui ir ligininės statinių kompleksui, kaip valstybės saugomam kultūros paveldo objektui, taikomi reikalavimai?***

Kreipiamės į Valstybinę kultūros paveldo komisiją su prašymu įvertinti aukščiau pateiktą informaciją ir deleguoti atstovą į kovo 15 dienos patikrinimą bei bendradarbiaujant su atsakingomis valstybės institucijomis, gyventojus atstovaujančia bendruomene, užtikrinti tinkamą Sapiegų parko, kaip saugomo kultūros paveldo objekto, vientisumo apsaugą.

Visų institucijų atsakymus galite rasti mūsų tinklapyje <http://www.antakalnieciai.lt/del-valstybines-reiksmes-sapiegu-parko/>.

Atsakymą prašome pateikti el. paštu: jasiunaite@gmail.com, susisiekti galite tel. 861007176.

Pagarbiai,